

Datum:  
2026-09-01

Diarienummer:  
UBN-2026-04240

Utbildningsförvaltningen  
**Tjänsteskrivelse**

Utbildningsnämnden

Handläggare:  
Linda Norlén, Karin Eriksson Johansson

# Skolbiblioteksplan 2026–2029

## Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa skolbiblioteksplan 2026–2029 enligt bilagt förslag, samt
2. **att** implementeringen av planen ska följas upp i grundskole- respektive gymnasieutskottet.

## Ärendet

Från och med 1 juli 2025 har skollagen ändrats för att stärka elevers rätt till skolbibliotek. Ändringen innebär bland annat skärpta krav vad avser biblioteksplan. Varje huvudman ska i en biblioteksplan precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås, inklusive tillgång, organisering och bemanning.

Också för folkbiblioteken ska det sedan tidigare finnas en biblioteksplan. Hittills har det i kommunen funnits en gemensam plan för både skol- och folkbibliotek. I och med de nya kraven i skollagen föreslås en ny separat plan för skolbibliotek.

## Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen i samråd med kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

## Föredragning

Från och med 1 juli 2025 har skollagen ändrats för att stärka elevers rätt till skolbibliotek. Ändringen innebär bland annat skärpta krav vad avser biblioteksplan. Varje huvudman ska i en biblioteksplan precisera hur ändamålet med

skolbiblioteksverksamheten ska uppnås, inklusive tillgång, organisering och bemanning.

Den nya lagstiftningen innebär också bland annat att skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås.

Utbildningsförvaltningen har tagit fram ett förslag till skolbiblioteksplan som beskriver hur Uppsala kommun, som huvudman, säkerställer att elever i grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola har tillgång till skolbibliotek i enlighet med gällande lagstiftning. Planen konkretiserar hur skolbiblioteksverksamhetens ändamål uppnås samt hur verksamheten utvecklas systematiskt och likvärdigt inom hela organisationen, se bilaga 1.

Hittills har det i kommunen funnits en gemensam plan för både skol- och folkbibliotek. I och med de nya kraven i skollagen föreslås en ny separat plan för skolbibliotek. Parallellt har kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen arbetat fram ett förslag till reviderad biblioteksplan som avser folkbibliotek som preliminärt beslutas i kulturnämnden i november 2026. Båda planerna innehåller en likalydande skrivning om fortsatt samverkan mellan förvaltningarna i läsfrämjande arbete och biblioteksfrågor.

### **Konsekvenser för elever**

Planen stärker förutsättningarna för en systematisk och likvärdig utveckling av skolbibliotekens verksamhet. Det gynnar elevernas elevers lärande, språkutveckling, läsning och medie- och informationskunnighet.

### **Ekonomiska konsekvenser**

Ej aktuellt.

### **Beslutsunderlag**

- Tjänsteskrivelse daterad den 1 september 2026
- Bilaga 1, Förslag till skolbiblioteksplan 2026–2029

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas  
Utbildningsdirektör

# Skolbiblioteksplan 2026–2029

Aktiverande styrdokument: Övrig plan

Berörd verksamhet: Uppsala kommuns utbildningsförvaltning

Beslutsfattare: Utbildningsnämnden

Beslutsdatum: 2026-09-24

Diarienummer: UBN-2026-04240

Dokumentansvarig: Linda Norlén, Karin Eriksson Johansson

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

**Handlingsplaner och övriga planer**

# Innehåll

|                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------|----|
| Inledning.....                                                          | 3  |
| Omfattning .....                                                        | 3  |
| Styrdokument .....                                                      | 3  |
| Skollagen.....                                                          | 3  |
| Bibliotekslagen .....                                                   | 4  |
| Vision och mål .....                                                    | 4  |
| Mål i grundskolans skolbiblioteksverksamhet.....                        | 4  |
| Mål i gymnasieskolans skolbiblioteksverksamhet .....                    | 5  |
| Samverkan mellan skolbibliotek och folkbibliotek .....                  | 5  |
| Skolbibliotekets ändamål och uppdrag.....                               | 5  |
| Specifikt för grundskola.....                                           | 6  |
| Specifikt för gymnasieskola .....                                       | 7  |
| Gemensamt för gymnasieskola och grundskola .....                        | 7  |
| Elevers tillgång till skolbibliotek - kartläggning och uppföljning..... | 8  |
| Specifikt för grundskola.....                                           | 8  |
| Specifikt för gymnasieskola .....                                       | 9  |
| Bemanning och kompetens i skolbiblioteksverksamheten .....              | 9  |
| Specifikt för grundskola.....                                           | 9  |
| Specifikt för gymnasieskola .....                                       | 10 |
| Särskilda skäl till eventuella undantag.....                            | 10 |
| Bibliotekssystem.....                                                   | 10 |
| Uppföljning .....                                                       | 11 |

## Inledning

Skolbibliotek har en central roll i skolans uppdrag att stärka elevers lärande, språkutveckling, läsning och medie- och informationskunnighet. Genom förändringar i skollagen från den 1 juli 2025 har kraven på skolbibliotek tydliggjorts och stärkts, med särskilt fokus på tillgång, bemanning och skolbibliotekets roll som pedagogisk resurs i undervisningen.

Skolbiblioteket ska vara en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier, och användas som en resurs i undervisningen. Verksamheten ska bidra till att främja elevernas läsning och medie- och informationskunnighet samt till att utveckla deras kritiska tänkande och förmåga att delta i ett demokratiskt samhälle.

Skolbiblioteksplanen utgår från både skollagen och bibliotekslagen. Det innebär att skolbiblioteket inte enbart har ett pedagogiskt uppdrag utan också är en del av det allmänna biblioteksväsendets bredare samhällsuppdrag, där tillgång till information, litteratur och kunskap är en grundläggande förutsättning för bildning och delaktighet.

Planen fungerar som ett gemensamt styr- och stödmaterial för skolor och huvudman. Den tydliggör ansvar, strukturer och utvecklingsområden samt skapar en gemensam riktning för hur skolbiblioteksverksamheten ska utvecklas över tid. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete, där planering, uppföljning och utveckling sker kontinuerligt, skapas förutsättningar för ökad kvalitet och likvärdighet mellan skolor.

## Omfattning

Denna skolbiblioteksplan beskriver hur utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun, som huvudman, säkerställer att elever i grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola har tillgång till skolbibliotek i enlighet med gällande lagstiftning. När det nedan i planen står grundskola respektive gymnasieskola så avser det även de anpassade skolformerna. Planen konkretiserar hur skolbiblioteksverksamhetens ändamål uppnås samt hur verksamheten utvecklas systematiskt och likvärdigt inom hela organisationen.

## Styrdokument

### Skollagen

Från och med 1 juli 2025 har skollagen ändrats för att stärka elevers rätt till skolbibliotek. Ändringarna innebär i huvudsak följande:

- Alla elever ska ha tillgång till skolbibliotek, som huvudregel på den egna skolenheten.
- Skolbibliotek definieras som en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier, avsedd att användas i undervisningen.
- Skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås.
- Huvudmannen ska sträva efter att skolbibliotek bemannas med personal som har examen i biblioteks- och informationsvetenskap.
- Skolbibliotekets ändamål är att främja elevers läsning samt deras medie- och informationskunnighet och fungera som en pedagogisk resurs i utbildningen.

- Varje huvudman ska i en biblioteksplan precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås, inklusive tillgång, organisering och bemanning.
- Undantag från skolbibliotek på den egna skolenheten får endast göras om det finns särskilda skäl, vilka ska framgå av biblioteksplanen.

### **Bibliotekslagen**

Bibliotekslagen omfattar det allmänna biblioteksväsendet, vilket inkluderar skolbibliotek. Skolbibliotek omfattas av dessa bestämmelser och utgör därmed en del av det gemensamma samhällsuppdrag som bibliotekslagen anger.

- Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning
- Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt
- Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla
- Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning samt personer med annat modersmål än svenska, bland annat genom anpassade medier

I denna skolbiblioteksplan konkretiseras hur utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun, som huvudman, omsätter dessa övergripande principer i skolans verksamhet, i samverkan med skollagens krav på skolbibliotekens pedagogiska uppdrag

### **Vision och mål**

Skolbiblioteken i Uppsalas kommunala grund- och gymnasieskolor ska aktivt bidra till elevernas lärande genom att stärka läsning, språkutveckling och medie- och informationskunnighet i nära samverkan med undervisningen. Genom ett medvetet läsfrämjande arbete, utveckling av medie- och informationskunnighet och tillgång till ett varierat utbud av olika medier ska skolbiblioteken bidra till kritiskt tänkande, demokratiska förhållningssätt och likvärdiga utbildningsmöjligheter för alla elever.

#### **Mål i grundskolans skolbiblioteksverksamhet**

- Att skolbiblioteket används som en integrerad pedagogisk resurs i undervisningen
- Att elever utvecklar förmåga att söka, värdera och använda information genom skolbibliotekets verksamhet
- Att stärka elevernas läsning, språkutveckling och läslust genom ett aktivt läsfrämjande arbete
- Att elever utvecklar medie- och informationskunnighet (MIK) genom hela sin skolgång
- Att skolbiblioteket bidrar till elevernas kritiska tänkande, demokratiska förhållningssätt och fria åsiktsbildning
- Att skolbiblioteksverksamheten är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete
- Att säkerställa kontinuerlig kompetensutveckling för skolbibliotekarier och skolbiblioteksansvariga

- Att utveckla skolbiblioteksverksamheten så att den bidrar till likvärdighet mellan skolor

### **Mål i gymnasieskolans skolbiblioteksverksamhet**

- Att skolbiblioteket används som en integrerad pedagogisk resurs i undervisningen
- Att alla bibliotekarierna ska arbeta med informationskompetens genom att, i samarbete med lärare, utbilda elever i informationssökning och källkritik. Bibliotekarierna ska även vid behov och vägleda personal i frågor som rör informationssökning och källkritik.
- Att alla bibliotekarierna arbetar med information om informationssökning kopplat till elevernas Gymnasiearbete.
- Att alla skolbiblioteket har läsfrämjande aktiviteter så som bokcirklar och läsprojekt för att öka elevernas läskompetens.
- Att få in biblioteket i skolans systematiska kvalitetsarbete. Till exempel genom att följa upp bibliotekets aktiviteter och elevernas examensgrad och välmående.
- Att biblioteket är med och verkar för demokrati och fri åsiktsbildning i samarbete med övrig personal.

### **Samverkan mellan skolbibliotek och folkbibliotek**

Ett av folkbibliotekens, skolans och förskolans främsta gemensamma uppdrag är att främja läsning. Här kan folk- och skolbibliotek bidra genom insatser för att utveckla såväl läsförmåga, läsförståelse och inte minst läslust och intresse för läsning.

Folkbibliotekets uppdrag är kopplat till den fria tiden och skolbibliotekets uppdrag är kopplat till undervisningen. Båda fyller en viktig roll inom sitt sammanhang och kan genom samverkan ytterligare förstärka varandras måluppfyllelse.

Inom samverkan ska följande prioriteras:

- Upprätthålla ett strategiskt samverkansforum för biblioteksfrågor på förvaltningsledningsnivå. Forumet ska omhänderta principiellt viktiga frågor och säkerställa att det finns en kanal för dialog och samverkan vid till exempel ansökningar om externt stöd som berör båda nämndernas verksamhet.

### **Skolbibliotekets ändamål och uppdrag**

Skolbibliotek definieras som en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen.

Skolbibliotekets ändamål är att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet, samt de ändamål som står i bibliotekslagen.

- Biblioteket ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.
- Biblioteket ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.
- Biblioteksverksamhet ska finnas tillgängligt för alla.

Som huvudman säkerställer utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun att skolbibliotekets ändamål uppnås genom ett systematiskt, långsiktigt och likvärdigt utvecklingsarbete i grund- och gymnasieskola. Skolbibliotekets verksamhet ska integreras i undervisningen och stödja elevernas lärande genom läsfrämjande insatser samt utveckling av medie- och informationskunnighet, i enlighet med läroplanen för grundskolan.

### **Specifikt för grundskola**

#### *MIK-plan som pedagogiskt verktyg (medie- och informationskunnighet)*

Ett centralt verktyg för att uppnå skolbibliotekets ändamål är den gemensamma MIK-planen som tagits fram under läsåret 2025/2026. MIK-planen konkretiserar hur skolbibliotekets arbete med informationssökning, källkritik, mediekunnighet, digital kompetens, AI-relaterade frågor och integritet kopplas till kursplanernas mål i grundskolan. Genom MIK-planen tydliggörs skolbibliotekets pedagogiska uppdrag och dess roll som resurs i undervisningen, samtidigt som elevernas möte med medie- och informationskunnighet säkerställs på ett åldersanpassat och återkommande sätt under hela grundskoletiden.

#### *Skolbiblioteksnätverket som stödstruktur*

För att främja likvärdighet och kvalitet i skolbiblioteksverksamheten och stödja skolornas arbete med att uppnå ändamålen finns ett kommungemensamt skolbiblioteksnätverk, etablerat under höstterminen 2025. Nätverket samlar skolbibliotekarier och skolbiblioteksansvariga i grundskolan och kompletteras av ett digitalt samarbetsrum i Microsoft Teams, vilket skapar goda förutsättningar för kontinuerlig kommunikation, erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling. Inom nätverket behandlas frågor som rör läsfrämjande arbete, skolbibliotekets pedagogiska roll, uppbyggnad och utveckling av skolbibliotek, bokbestånd samt medie- och informationskunnighet.

#### *Samordning och huvudmannastöd*

Skolbiblioteksnätverket leds av grundskolans skolbibliotekssamordnare. Samordnarens uppdrag är att på huvudmannanivå leda och samordna skolbiblioteksutvecklingen i grundskolan, säkerställa att den bedrivs i linje med gällande lagstiftning och styrdokument samt fungera som en länk mellan huvudman, rektorer och skolbiblioteksverksamheten på skolorna. Genom nätverket och samordningsfunktionen ges skolor stöd i hur skolbiblioteket kan användas som en pedagogisk resurs i undervisningen och hur verksamheten kan organiseras utifrån skolornas olika förutsättningar.

#### *Centrala skolbibliotekarier som stöd i utvecklingsarbetet*

För att ytterligare stärka skolbibliotekens pedagogiska uppdrag och bidra till att ändamålen med skolbiblioteksverksamheten uppnås finns även centralt anställda skolbibliotekarier på huvudmannanivå. De centrala skolbibliotekarierna stödjer grundskolornas arbete med skolbibliotek som pedagogisk resurs genom insatser inom läsfrämjande arbete, medie- och informationskunnighet, beståndsutveckling och kompetensutveckling.

De centrala skolbibliotekarierna bidrar till likvärdighet mellan skolor genom att stödja undervisningsnära arbete, utveckla gemensamma strukturer och stärka samarbetet mellan skolbibliotek och undervisning. Arbetet sker i nära samverkan med skolbibliotekssamordnaren samt genom deltagande i det kommungemensamma skolbiblioteksnätverket. På detta sätt säkerställs att skolbibliotekets ändamål kan uppnås även i skolor med olika förutsättningar.

### **Specifikt för gymnasieskola**

#### *Systematiskt utvecklingsarbete och pedagogisk roll*

Skolbibliotekets ändamål är att främja elevernas läsning samt deras medie- och informationskunnighet och fungera som en pedagogisk resurs i utbildningen. Biblioteket ska även ge elever förståelse för biblioteket som företeelse och bibliotekets samlingar som funktion

#### *Skolbiblioteksnätverket som stödstruktur*

För att främja likvärdighet och kvalitet i skolbiblioteksverksamheten och stödja skolornas arbete med att uppnå ändamålen finns på gymnasiet ett kommungemensamt skolbiblioteksnätverk. Inom nätverket behandlas frågor som rör läsfrämjande arbete, skolbibliotekets pedagogiska roll, uppbyggnad och utveckling av skolbibliotek, bokbestånd samt medie- och informationskunnighet.

#### *Samordning och huvudmannastöd*

Skolbiblioteksnätverket leds av gymnasiets skolbibliotekssamordnare. Samordnarens uppdrag är att på huvudmannanivå leda och samordna skolbiblioteksutvecklingen i gymnasieskolan, säkerställa att verksamheten bedrivs i linje med gällande lagstiftning och styrdokument samt fungera som en länk mellan huvudman, rektorer och skolbiblioteksverksamheten på skolorna. Genom nätverket och samordningsfunktionen ges skolor stöd i hur skolbiblioteket kan användas som en pedagogisk resurs i undervisningen och hur verksamheten kan organiseras utifrån skolornas olika förutsättningar.

Huvudman för gymnasiet har avsatt tid i tjänst till en bibliotekarie för att arbeta särskilt med alla skolbiblioteks digitala system.

### **Gemensamt för gymnasieskola och grundskola**

#### *Sammanhållen struktur för likvärdighet och måluppfyllelse*

Genom ovanstående strukturer skapas förutsättningar för att skolbibliotekets ändamål i grund- och gymnasieskolan uppnås. Skolbiblioteket används därmed som en del av utbildningen för att stärka elevernas läsning och medie- och informationskunnighet samt bidra till demokratiska värden, kritiskt tänkande och likvärdig tillgång till information och litteratur inom huvudmannens grund- och gymnasieskolor.

## Elevers tillgång till skolbibliotek - kartläggning och uppföljning

Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Om det finns särskilda skäl får skolbiblioteket tillhandahållas på en annan skolenhet eller på kommunens folkbibliotek. Målsättningen är att tillgången till skolbibliotek ska bli bättre och mer likvärdig för alla elever.

### Specifikt för grundskola

Under läsåren 2024/2025 och 2025/2026 har grundskolan tillsammans med rektorer och skolbibliotekarier eller skolbiblioteksansvariga bedrivit ett systematiskt arbete för att säkerställa elevers tillgång till skolbibliotek. Arbetet utgår från att skolor har olika förutsättningar och befinner sig på olika utvecklingsnivåer, samtidigt som kraven gäller samtliga skolor.

#### *Mall för planering och uppföljning av skolbiblioteksverksamheten*

Som stöd i grundskolornas arbete med att uppfylla skollagens krav på skolbibliotek använder grundskolan en gemensam mall för skolbiblioteksutveckling. Mallen utgår direkt från lagstiftningens krav och konkretiserar vad dessa innebär i praktiken samt hur skolorna ska planera, genomföra och följa upp sitt arbete.

Mallen är strukturerad i tre delar: lagkrav, vad kraven innebär i praktiken samt skolans egen planering och uppföljning. **Se bilaga.**

Mallen fungerar både som ett planeringsverktyg för den enskilda skolan och som ett uppföljningsunderlag för huvudmannen. Genom att alla skolor använder samma struktur skapas förutsättningar för:

- en samlad bild av nuläge och utvecklingsbehov
- systematisk uppföljning över tid
- dialog mellan skola och huvudman
- ökad likvärdighet mellan skolor

På så sätt bidrar mallen till att konkretisera lagkraven och omsätta dem i ett strukturerat utvecklingsarbete på varje skola.

#### *Egen skolbiblioteksverksamhet i fokus*

Grundskolans inriktning är att skolornas egna skolbibliotek ska utvecklas och förstärkas. Användning av folkbibliotek ska inte utgöra en ersättning för skolbibliotek på den egna skolenheten. En överenskommelse mellan kommunal grundskola och Bibliotek Uppsala, som gäller från och med läsåret 2026/2027, innebär att folkbibliotekets insatser erbjuds som ett mervärde och ett komplement till skolans egen verksamhet, exempelvis genom lånebesök, biblioteksvisningar eller biblioteksbuss för vissa mindre skolor.

Genom denna struktur med krav på planering, uppföljning och successiv utveckling på skolnivå säkerställer huvudmannen att elevers tillgång till skolbibliotek stärks över tid och blir mer likvärdig inom hela grundskoleorganisationen.

### **Specifikt för gymnasieskola**

Alla elever på gymnasiet kommer från hösten 2027 ha tillgång till skolbibliotek som är bemannade med skolbibliotekarie.

## **Bemanning och kompetens i skolbiblioteksverksamheten**

Skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålet med skolbibliotek uppnås.

Det är en strävan att i första hand bemanna med personal som har examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap eller i andra hand en examen från en annan relevant högskoleutbildning.

### **Specifikt för grundskola**

Grundskolans skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att verksamheten kan bidra till elevernas lärande, läsfrämjande och utveckling av medie- och informationskunnighet. Bemanningen organiseras utifrån skolornas olika förutsättningar.

#### *Fackutbildad kompetens som utgångspunkt*

Utgångspunkten är att skolbibliotek i första hand ska bemannas med bibliotekarie som har examen från högskoleutbildning i biblioteks- och informationsvetenskap. Detta kan ske genom att skolan har en anställd bibliotekarie eller genom att flera skolor tillsammans delar på en bibliotekarietjänst. Genom samverkan mellan skolor skapas förutsättningar för att säkerställa tillgång till fackutbildad bibliotekarie även vid mindre skolor.

#### *Kvalitetssäkring vid annan kompetens*

I de fall där skolbiblioteket bemannas med personal utan examen i biblioteks- och informationsvetenskap ställs särskilda krav för att säkerställa kvalitet och likvärdighet. Rektor ska inför varje nytt läsår aktivt undersöka möjligheten att anställa bibliotekarie med relevant examen vilket följs upp centralt. Den skolbiblioteksansvariga ska delta i skolbiblioteksnätverket, ta del av centralt anordnad kompetensutveckling samt planera skolans skolbiblioteksverksamhet i samverkan med centralt anställda skolbibliotekarier.

#### *Centrala skolbibliotekarier*

För att stärka kompetensen i hela organisationen och stödja skolornas skolbiblioteksutveckling finns centralt anställda skolbibliotekarier. Från och med höstterminen 2026 finns två utbildade skolbibliotekarier anställda centralt på heltid som stödjer samtliga grundskolor i utvecklingen av skolbiblioteksverksamheten.

De centrala skolbibliotekariernas uppdrag omfattar bland annat undervisning i medie- och informationskunnighet, där de planerar och genomför insatser för elever på olika stadier. De initierar och leder läsfrämjande aktiviteter såsom bokprat, temaveckor och läsutmaningar, samt ger stöd i beståndsutveckling genom rådgivning kring urval av medier utifrån skolornas behov. En viktig del av uppdraget är också att ge

kompetensutveckling och handledning till skolans skolbiblioteksansvariga genom exempelvis workshops och nätverksträffar.

De centrala skolbibliotekarierna samverkar med grundskolans skolbibliotekssamordnare och deltar aktivt i det kommungemensamma skolbiblioteksnätverket. Arbetet följs upp och dokumenteras i dialog med rektor och skolans skolbiblioteksansvariga för att säkerställa att insatserna bidrar till verksamhetens mål och elevers lärande.

Genom denna samlade organisation för bemanning och kompetensutveckling skapas goda förutsättningar för att alla skolor, oavsett lokala förutsättningar, ska kunna erbjuda ett skolbibliotek som är bemannat, pedagogiskt integrerat i undervisningen och leds av personal med relevant kompetens.

### **Specifikt för gymnasieskola**

Alla kommunala gymnasieskolors bibliotek bemannas av utbildade bibliotekarier.

Skolornas bibliotekarier har ett nätverk som leds av en central områdesansvarig. Genom nätverket skapas goda förutsättningar för att alla skolor, oavsett lokala förutsättningar, ska kunna erbjuda ett skolbibliotek som är bemannat, pedagogiskt integrerat i undervisningen och leds av personal med relevant kompetens.

### **Särskilda skäl till eventuella undantag**

Utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun utgår från att skolorna organiserar skolbiblioteksverksamhet på den egna skolenheten. Samtidigt hanteras frågor om eventuella undantag inom ramen för ett samlat och strukturerat huvudmannaarbete, där utgångsläget och förutsättningarna kan variera mellan skolor.

I de fall en skola tillfälligt saknar möjlighet att tillhandahålla ett ändamålsenligt skolbibliotek på den egna skolenheten hanteras detta genom dialog mellan skola och huvudman. Sådana situationer kan exempelvis uppstå vid mycket lågt elevantal, vid om- eller nybyggnation eller vid andra tidsbegränsade lokalförutsättningar. Utbildningsförvaltningen följer dessa fall särskilt för att säkerställa att arbetet med att utveckla en lokal skolbibliotekslösning fortgår.

Eventuella undantag ska alltid ses som tillfälliga lösningar och ingå i skolans planering för skolbiblioteksutveckling. Skolan ska kunna redovisa hur tillgången till skolbibliotek tillgodoses under perioden samt hur verksamheten därefter ska organiseras på den egna skolenheten. Detta dokumenteras och följs upp av huvudmannen.

Genom detta arbetssätt säkerställer utbildningsförvaltningen att eventuella undantag hanteras strukturerat, likvärdigt och i linje med intentionen att alla skolor successivt ska ha förutsättningar att bedriva skolbiblioteksverksamhet på den egna skolenheten

## **Bibliotekssystem**

Uppsala kommun har upphandlat bibliotekssystem för skolbiblioteksverksamheten via leverantören Axiell. Inom ramen för detta avtal finns två olika systemlösningar som skolor kan ansluta sig till: Welib samt BookIt i kombination med Welib.

Welib är ett webbaserat bibliotekssystem som är särskilt utvecklat för skolans behov och används i både grundskolor och gymnasieskolor i Uppsala kommun. Systemet fungerar som en digital katalog och plattform för skolbibliotekets resurser och används

för att hantera medier, utlån och tillgängliggöra litteratur och andra resurser för elever och personal.

För skolor med utbildad skolbibliotekarie kan den mer omfattande lösningen BookIt användas som administrativt bibliotekssystem, där Welib fungerar som publik katalog. Denna lösning används i dag främst av gymnasieskolor och större grundskolor.

För mindre grundskolor är Welib som fristående system det vanligaste alternativet. Val av systemlösning görs utifrån skolans organisation, bemanning och behov.

Ett bibliotekssystem är en förutsättning för att skolbiblioteket ska fungera som en tillgänglig och strukturerad resurs i undervisningen. Systemet möjliggör en samlad överblick över beståndet, effektiv hantering av utlån och återlämning samt stöd i arbetet med att hitta och använda litteratur i undervisningen. Det minskar behovet av manuella lösningar och bidrar till en mer likvärdig och hållbar biblioteksverksamhet.

Welib ger elever tillgång till både tryckta och digitala medier och erbjuder funktioner för att söka information, få lästips och arbeta aktivt med läsning och eget skapande. För lärare och övrig skolpersonal ger systemet möjlighet att samla och strukturera resurser kopplade till undervisningen samt att arbeta med informationssökning, källkritik och läsfrämjande insatser i samarbete med skolbiblioteket.

Genom att använda ett gemensamt upphandlat bibliotekssystem skapas förutsättningar för likvärdig tillgång till skolbiblioteksresurser inom kommunen, samtidigt som varje skola kan välja en lösning som är anpassad till den egna verksamhetens behov.

## Uppföljning

Utgångspunkten är att skolbiblioteksverksamheten är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Uppföljningen av skolbiblioteksverksamheten ska därför integreras i huvudmannens generella årshjul för uppföljning.

Grundskolans ledning följer upp grundskolornas lokala planer för att säkerställa att lagstiftningens krav uppfylls, identifiera behov av stöd och utvecklingsinsatser samt få en samlad bild av skolbiblioteksverksamhetens utveckling.

Dokumentansvariga (utvecklingsledare inom grundskola och områdesansvarig inom gymnasieskola) svarar för att det på huvudmannanivå finns en struktur för att kontinuerligt uppmärksamma utvecklingsbehov och/eller behov av revidering av skolbiblioteksplanen. Vid varje läsårsslut återkopplas uppföljningen till respektive ledningsgrupp.

Stärkta skolbibliotek  
Uppsala kommun  
2027-2028

Plan för arbetet med att uppfylla skollagens krav på skolbibliotek

| Lagkrav                                                                                                                                                                  | Målsättning / önskat läge                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Nuläge | Handlingsplan/aktiviteter | Ansvarig | Klart datum | Status |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------------------|----------|-------------|--------|
| Ändamålsenlig lokal för skolbibliotek på den egna skolenheten där det bedrivs genomtänkt verksamhet                                                                      | Skolbibliotekslokalen är tillgänglig för alla på den egna skolenheten så den kan användas i undervisningen och vid rastaktivitet. I lokalen ska skolbibliotekets alla medier rymmas och den ska gå att använda i skolans pedagogiska verksamhet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |                           |          |             |        |
| I skolbiblioteket samlas och ordnas ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier. Dessa medier är tillgängliga för alla elever och personal. | Det ska finnas ett varierat utbud av tryckt litteratur och annan media som är anpassat till elevernas ålder, behov och språk för att kunna stödja deras lärande samt främja deras läsintresse. Dessa medier är ordnade i skolbiblioteket på ett sätt att de är lätta att finna.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |                           |          |             |        |
| Skolbiblioteket är bemannat av personal med adekvat utbildning                                                                                                           | <p>För en fungerande skolbiblioteksverksamhet behövs personal som ansvarar för samordning, administration, kontinuerlig tillgänglighet och bemanning samt pedagogisk verksamhet med syfte att utveckla elevernas läsförmåga och medie- och informationskunnighet för att öka deras måluppfyllelse.</p> <p>Bemanningen ska vara tillräcklig för att utgöra ett skolbibliotek enligt definitionen av skolbibliotek och för att ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås.</p> <p>Verksamhetens behov styr graden av bemanning. Skolbibliotekarien/ansvarig skolbibliotek måste ha tid att fortlöpande se till att utbudet uppdateras och anpassas efter de olika elevgrupperna på skolan och till att interagera med övrig personal och elever.</p> |        |                           |          |             |        |
| Skolbibliotekets utbud av medier ställs till förfogande som resurs i undervisningen                                                                                      | Skolbiblioteksverksamheten ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |        |                           |          |             |        |
| Skolbiblioteket ska främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet                                                                                        | Skolbibliotekets verksamhet bidrar till att stärka elevernas läsförståelse samt medie- och informationskunnighet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |                           |          |             |        |
| Om särskilda skäl finns kan skolbiblioteket tillhandahållas på en annan av huvudmannens skolenheter eller på kommunens folkbibliotek.                                    | <p>Särskilda skäl kan vara extremt lågt elevantal, att ett skolbibliotek finns på en annan skola som ligger i direkt närhet eller att det finns ett folkbibliotek i direkt närhet där det är möjligt att tillhandahålla en ändamålsenlig skolbiblioteksverksamhet.</p> <p>Flexibla lösningar som bokbuss, digitalt stöd av skolbibliotekarie etc kan utgöra komplement till skolbiblioteksverksamhet på en annan skolenhet eller ett folkbibliotek.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |        |                           |          |             |        |